

stati su konkretni prijedlozi u tom smjeru, sastojeći se u zaštiti riba na prirodnim mrijestilištima, provođenju sistematskog poribljavanja ribljim mlađem, spriječavanjem zagađivanja voda od strane industrijskih poduzeća, a što je najvažnije u iskorijenjivanju tamanjenja riba eksplozivnim sretstvima.

E) Pretresanjem osnovnih organizacionih pitanja u vezi sa čim boljim izvršenjem zadataka koji se postavljaju pred ribarsku struku, konferencija se dotakla vrlo važnih i aktuelnih problema, a to su:

1. Organizacija ribarske službe;
2. Stručni ribarski kadrovi;
3. Ribarski naučni zavod;
4. Ribarska propaganda;
5. Ribarski fondovi;

Iz bratskog Sovjetskog Saveza

Sovjetski ihtiolog L. S. Berg navršio je 70 godina života i 50 godina naučnog rada

L. S. Berg poznat je kao naučni radnik ne samo u Sovjetskom Savezu, nego i po cijelom svijetu. Njegov naučni rad je mnogostruk i bogat štampanim djelima, kao i naučno-istraživačkim uspjesima i iskustvom. U ihtiologije (nauci o ribama), kao i u mnogim drugim granama nauke L. S. Berg se je istakao darovitošću i dubokim znanjem.

Za nauku o ribama u Jugoslaviji još prije rata, a naročito danas u Federativnoj Narodnoj Republici Jugoslaviji, ima rad i djela L. S. Berga osobito značenje, jer njegova djela obuhvaćaju i mnoge naše ribe, kao i naše zoogeografske i druge probleme.

L. S. Berg rođen je u mjestu Benderi u Besarabiji god. 1876. Već god. 1895. bavi se naučnim radom, proučavajući ribe rijeke Dnjestra, a god. 1897. šalje ga Moskovski univerzitet na rijeku Ural da surađuje u proučavanju riba. God. 1899. radi u Zapadnoj Sibiriji, a god. 1899. na Aralskom moru. Tako redom u dugom nizu godina L. S. Berg upoznaje i proučava razne vode Sovjetskog Saveza. Uporedo sa svojim istraživačkim radom piše i štampa mnoga naučna djela (do sada 480).

God. 1914. izabran je za profesora ihtiologije na Moskovskom poljoprivrednom institutu, a god. 1918. je profesor univerziteta u Petrogradu. Istodobno upravlja jezerskim odjelom Hidrološkog instituta.

L. S. Berg pripada onoj grupi naučnih radnika, koja je odmah počela aktivno surađivati sa Sovjetskom vlašću u socijalističkoj izgradnji. God. 1922. preuzima dužnost upravitelja Odjela primijenjene ihtiologije, a radio i radi još i danas u mnogim drugim ustanovama, od kojih treba istaći Zoološki zavod Akademije nauka SSSR.

Za vrijeme Velikog domovinskog rata po odluci prezidijuma Akademije nauka SSSR odlazi u Kazahstan i tamo nastavlja naučni rad. G.1944. vraća se u Lenjingrad.

6. Ribarska statistika.

Pošto su svi ti problemi od velike važnosti, to će list postepeno donijeti opširnije članke odnosno rasprave o svakom tom problemu, osvrnuvši se ujedno i na ključke koje su donijeli ribarski stručnjaci u tom smjeru.

F) Da bi se regulisalo pitanje ribolovnog iskorišćavanja velikih graničnih voda potrebno je:

1. Što prije pristupiti izradi konvencija o ribolovu na graničnim vodama između naše zemlje i susjednih država.

2. Putem konvencije sa prijateljskom Albanijom omogućiti hitno izvođenje tehničko-melioracionih radova koji će regulisati hidrografske prilike na Skadarsko jezeru.

Velike zasluge njegove za nauku očituju se u činjenici, da je njegovo ime poznato širom svijeta. Imenovan je počasnim članom Svesaveznog geografskog društva Kazanskog društva istraživača prirode, Društva istr-

L. S. Berg sa suprugom i unukom na odmoru

živača prirode u St. Paolo, Društva ihtiologa USA Seosko-gospodarske akademije Masaryka u Pragu Amerikanskog geografskog društva u New Yorku, Zoološkog društva u Londonu itd.

U sadanje vrijeme L. S. Berg, sa svojih 70 godina, neumorno nastavlja naučni rad. Donosimo sliku, koja ga prikazuje sa suprugom Marijom Mihajlovnom i unukom u Odmaralištu Lenjingradskog univerziteta. Tamo se na obali Finskog zaljeva odmara svakog mjeseca oko 200 nastavnika i studenata.

L. S. Berga je Sovjetska vlada odlikovala ordenom Radne Crvene zastave.

Prenos novih ribljih vrsta u rijeku Ob

Zapadno-sibirska velika rijeka Ob bogata je ribom, ali joj manjkaju mnoge vrste, koje u vodama s ovu stranu Urala pružaju čovjeku veliku privrednu korist. To je navelo mnoge naučnike i ribogojce, da pokušaju prenijeti onamo pojedine riblje vrste. Prvi pokušaji izvršeni su još za carske vlasti, ali nisu donijeli nikakvih znatnijih koristi za ribogojstvo. Sovjetski Savez je međutim obnovio taj rad na novim osnovama i u velikom razmjeru. Najveći uspjeh je postignut sa šaranom, raznim ozimicama (Coregonus) i deverikom. Pokusi sa drugim ribljem vrstama vrše se i nadalje. Mnogi nisu uspjeli i služe kao iskustvo i pouka za dalji rad.

Šaran je prenesen preko Urala prvi puta godine 1909. do 1910., ali bez uspjeha. Tek 1927. godine prenijet je šaran iz poriječja Volge, Urala i jezera Balhaš u poriječje rijeke Ob. Odonda je taj rad nastavljen po planu i u većem opsegu te je u većini slučajeva dao dobre rezultate.

Istodobno s prenosom šarana u otvorene vode, izvršeno je i prenošenje šarana u ribnjake, i to sa dobrim uspjehom. Uzgoj šarana u ribnjacima razvija se sve

više ne samo u Čeljabinskoj i Sverdlovskoj oblasti, nego i u Krasnojarskoj, dalje na istoku.

Osobiti i povoljni uspjesi postignuti su sa prenosom raznih ozimica (Coregonus). Na primjer iz Čudskog jezera preneseno je tokom pet godina 10 milijuna oplodene ikre čuđske ozimice (Coregonus lavaretus maraenoides) u razna jezera iza Urala. Nakon pet godina već je dobivena ikra od tamo izleženih ozimica u tako velikoj količini, da je bilo omogućeno raznijeti u druga jezera oko 50 milijuna oplodene ikre, u roku od sljedećih pet godina. U nekim jezerima istočno od Urala uspijeva ova prenesena riba, bolje nego u staroj postojbini u Čudskom jezeru. Dok za četiri godine naraste u Čudskom jezeru do 900 grama, u nekim jezerima nove svoje postojbine naraste za četiri godine na 1400 grama. Osim toga sazrije za rasplod jednu godinu ranije t. j. za tri godine. Produktivnost pojedinih jezera povišena je za 1 i po do četiri puta.

Za nas je poučno također iskustvo postignuto iza Urala sa kalifornijskom pastrvom (dužičasta pastrva, Salmo irideus). Prenos nije dao nikakvih rezultata.

Ribice gambuzije u Sovjetskom Savezu

Gambuzija (*Gambusia affinis*), koja u borbi ljudi protiv teške bolesti malarije, ima veliko značenje, prenesena je u Sovjetski Savez godine 1925. Malariolog Ružadze na povratku sa naučnog putovanja po Italiji, prenijeo je 145 primjeraka živih gambuzija na Kavkaz.

Do danas se od toga neznatnog jata namnožilo na milijarde gambuzija po raznim vodama, osobito po južnim predjelima Sovjetskog Saveza. Učinak ove ribice u uništavanju ličinka komaraca, prenosnika malarije, nije izostao. Tokom 20 godina dokazano je mnogim pokusima, istraživanjem na terenu i novim nasadivanjem gambuzije,

da je korist, koju ta ribica pruža, zaista ogromna.

Iz Sovjetskog Azerbajdžana prodrla je gambuzija sama, vodenim putem u Iran, a kasnije je prenesena sve do Teherana.

Pojavljivali su se prigovori, da gambuzija za ribarstvo nije korisna, jer da oduzima hranu drugim ribama i da uništava ikru nekih riba. Međutim je dokazano, da se ona u glavnom drži takvih voda, koje nemaju veće vrijednosti za ribarsku privredu. Osim toga, ogromna korist od gambuzije u svakom slučaju mnogostruko premašuje nezatnu štetu, koju bi ona mogla tu i tamo načiniti.

Propisi i obavijesti

RAZGRANIČENJE NADLEŽNOSTI IZMEĐU FISKULTURE I RIBARSTVA

U NR Hrvatskoj postoje dvije kategorije ribarskih organizacija. Prvu čine ribarske zadruge u kojima su udruženi u glavnom oni ribari, kojima je ribolov jedini ili glavni izvor prihoda. Naprotiv u ribarskim društvima (udruženjima pa i klubovima) udruženi su oni ribolovci, koji se ribolovom ne bave zbog zarade, nego love za vlastitu potrebu (potrošnju) ili iz posebnog zadovoljstva. Pojedina od ovih društava nazivala su se zbog toga i športskima pa su i u svom nazivu imala tu oznaku. Na primjer Osječki ribolovni športski klub, Društvo ogulinskih športskih ribara, itd.

Zbog toga naziva »športski« došlo je u više slučajeva do zabune i sporova između fizkulturnih i ribarskih društava, koja su se obraćala na Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva s molbom za odluku. To Ministarstvo je zauzelo stanovište, da nijedno ribarsko društvo ne spada potpuno u nadležnost fizkulture, nego i u nadležnost poljoprivrede.

Razlozi za ovo stanovište su jasni: Ribarska društva redovno imaju u svojim pravilima zadatak, da među ostalim, organiziraju one ribare, koji se bave ribolovom udicama ili manjim ručnim alatom, ne za prodaju, nego za vlastitu potrebu. Sva ta društva, kao prav-

ne osobe imaju po pravilima zadatak da rade svim sredstvima oko unapređenja ribarstva i da u tu svrhu surađuju s nadležnim ribarskim vlastima, u ovom slučaju poljoprivrednim organima. Zbog toga je i u zakonu o slatkovodnom ribarstvu od g. 1937. bilo predviđeno, da sva ta društva spadaju u ribarskom pogledu pod poljoprivredni resor.

U svrhu spriječavanja daljih sporova između ribarskih društava i fizkulturnih organizacija: vlasti, Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva uputilo je Ministarstvu narodnog zdravlja pitanje s obrazloženjem svoga stanovišta.

Ministarstvo narodnog zdravlja NRH odgovorilo je (Broj 852 f/46. od 4. V. 1946.), da se slaže sa stanovištem i obrazloženjem Ministarstva poljoprivrede i šumarstva u pogledu tako zvanih »športskih« ribarskih društava. Budući da te organizacije nemaju dublje veze sa fizkulturom, to ovakva društva ne bi smjela upotrebljavati naziv »športski« te dovoditi time u zabunu fizkulturne odbore kojima po organizacijskoj strukturi spada sve što je pod djelokrugom fizkulture. Prema tome je potrebno, da ona društva, koja u svojem nazivu imaju riječ »športski« promijene naziv i odbace te nepotrebne riječi iz naziva.

Fizkulturna društva imaju katkada sekcije za ribolov, a članovi ovih sekcija bave se ribolovom sa udicama. Neupućeni pojedinci smatraju, da im je upisom u član-

stvo takve sekcije dozvoljeno i ribarenje na javnim vodama. Međutim ovakvo je stanovište pogrešno, jer prema postojećim propisima (vidi okružnicu Ministarstva poljoprivrede i šumarstva br. 1209/46. od 9. I. 1946., nitko ne smije ribu loviti, ako nema ribolovnu dozvolu, koju izdaju kotarski ili gradski narodni odbori za one vode, koje se iskorišćuju u državnoj režiji. U onim vodama, koje su izdane u zakup ribarskim zadrugama ili ribarskim društvima, ne smije nitko loviti, tko nema dozvolu zakupnika.

Oni, koji ipak love ribu bez takvih dozvola čine ribolovni prekršaj za koji su odgovorni pred narodnim vlastima. (Z. T.)

KOMPETENCIJA U POSLOVIMA SLATKOVODNOG RIBARSTVA

Tokom god. 1945. i 1946. postavljeno je tu i tamo pitanje o navodnoj potrebi podjele kompetencije u poslovima slatkovodnog ribarstva, između šumske i poljoprivredne struke. U pojedinim Narodnim republikama istaknuto je sa strane šumarske struke, da je potrebno podijeliti kompetenciju tako, da šumari upravljaju svim visinskim vodama, u glavnom pastrvskim, odnosno salmonidskim, a poljoprivreda da upravlja nizinskim vodama. Bilo je i takvih prijedloga, da se iz kompetencije poljoprivredne službe izdvoje i one nizinske vode, koje se nalaze u području državnih šuma, na pr. stari rukavi i bare. U obrazloženju navedeno je sa šumarske strane, da je i prije stupanja na snagu zakona o slatkovodnom ribarstvu od g. 1937. bilo pod šumarskom upravom ogromno područje raznih voda u cijelim pokrajinama te da je to bilo veoma korisno, dok je naprotiv predaja svih voda pod upravu poljoprivrede bila štetna po ribarstvo.

Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva Narodne republike Hrvatske zauzelo je stanovište, da je pitanje cijepanja ribarstva i pitanje kompetencije samim razvojem i napretkom ribarstva riješeno te da je danas izvan svake diskusije. U tom pravcu izdane su i odgovarajuće upute sa strane šumarskog odjela, kao i detaljne upute o uređenju ribolova u otvorenim vodama, o kojima pišemo na drugom mjestu.

Razne vijesti

STANJE SALMONIDSKIH RIBOGOJILIŠTA U NR SLOVENIJI

Prema podacima Ministarstva poljoprivrede u Ljubljani, salmonidska ribogojilišta u Narodnoj republici Sloveniji nisu za vrijeme drugog svjetskog rata porušena pa niti oštećena. Kod nekih su bili potrebni manji popravci tako, da su u god. 1946. sva ta ribogojilišta stavljena u pogon. Međutim produkcija ipak nije bila moguća u predratnom opsegu te je dosegla zasada 50% predratne proizvodnje ikre.

Za vrijeme okupacije je osnovano jedno novo ribogojilište (Mojstrana), koje je sada došlo pod državnu upravu. Ukupno postoji u Sloveniji 9 što manjih, što većih salmonidskih ribogojilišta, od kojih je 5 državnih, a 4 privatna (vlasništvo ribarskih društava ili pojedinaca).

1. Državni ribogojstveni zavod u Bohinjskoj Bistrici uzgaja potočne pastrve, a ujedno dobiva ikru također i od pastrva iz Bohinjskog jezera. Ovogodišnja produkcija iznaša 600.000 kom. ikre.

2. Državno ribogojstvo Dragomelj kod Domžala (11 km od Ljubljane) uzgaja kalifornijske pastrve za potroš-

Nekadanja podjela ribarske kompetencije i tadanja nadležnost šumarskog resora u općim poslovima ribarstva, kao i napose u upravi salmonidskih voda te su razlozi, koji su navedeni u prilog takve podjele, imadu u današnje vrijeme samo historijsko značenje. Oni su dokaz tadanjih nerazvijenih i primitivnih prilika, koje se u nizu godina mijenjaju uslijed prirodnog opće-ekonomskog razvoja, a s tim u vezi i napretka samog ribarstva.

Porast važnosti ribarstva kao privredne grane uvijek je njegovim napretkom i taj napredak povlači sa sobom u svom normalnom razvoju i nove oblike uprave, a u prvom redu koncentraciju svih snaga i faktora, a ne njihovo raspršavanje, odnosno cijepanje. Zbog toga treba pitanju unapređenja slatkovodnog ribarstva pristupiti kao cjelini, koja se ima kao cjelina i unapređivati.

PODJELA SAVE NA RIBARSKJE ODJELJKE

Izvršene su predradnje za podjelu rijeke Save na graničnom dijelu između N. R. Hrvatske i N. R. Bosne i Hercegovine.

U tu svrhu su Ministarstva poljoprivrede obih Narodnih Republika sporazumno uputila komisiju, koja je obišla Savu od Jasenovca do Bos. Rače. Komisija se je na terenu stavila u vezu sa ribarskim organizacijama neorganiziranim ribarima i lokalnim narodnim vlastima te izradila prijedloge podjele i podnesla ih Ministarstvu ma na riješenje. Prema tim prijedlozima bi na dijelu Save od Jasenovca do Rače bilo 7 ribarskih odjeljaka koji bi se predali u iskorištavanje ribarskim zadrugama. Te bi zadruge obuhvatile u svoje članstvo ribare sa obilne strana Save.

Članovi komisije N. R. Hrvatske su ujedno dobili i zadatak, da izvrše reviziju ranije podjele Save, od ušća Sutle do Jasenovca. Učinjeni su prijedlozi za izvjesno manje izmjene dosadašnjih granica revira i odjeljaka koje su se ukazale potrebnima.

Na osnovu obih prednjih prijedloga bilo bi na Savi od ušća Sutle (granica N. R. Hrvatske i Slovenije), do Rugvice (odakle Sava postaje plovna) dva ribarska revira, a u nastavku od Rugvice do Rače dvanaest ribarskih odjeljaka.

nju i za rasplod jednogodišnjake potočne pastrve. Osip toga bavi se dobivanjem lipljanske ikre i ikre od mlade dice-glavatiče iz otvorenih voda, a u rasplodne svrhe Ovogodišnja produkcija ikre kalifornijske pastrve iznosi oko 900.000 do 1 mil. komada.

3. Mrijestilište Gameljno spada pod upravu Ribogojstva Dragomelj te se bavi dobivanjem ikre potočne pastrve. Predratna produkcija bila je 200.000 kom., ovogodišnja samo 20.000 kom.

4. Mrijestilište u Vrhniku kod Starog Trga spada također pod upravu ribogojstva Dragomelj te dobiva ikru potočne pastrve iz potoka Obrh. Predratna proizvodnja ikre iznosila je 1 mil. kom., a ovogodišnja samo 400.000 komada.

5. Državno ribogojstvo Mojstrana uzgaja potočne pastrve. Osnovano je za vrijeme okupacije. Ovogodišnja proizvodnja ikre iznosi 200.000 kom.

6. Ribogojstvo Frankolovo vlasništvo je Zangera. Ima sada samo nekoliko hiljada jednogodišnjih i dvogodišnjih kalifornijskih pastrva.

7. Ribogojstvo Stična je također privatno vlasništvo. Ima ribnjake i mrijestilište u dobrom stanju, ali nemaju ove godine nijedne ribe.

o. mrijestilište ribarskog društva u Celju uzgaja pastrve samo za poribljavanje društvenih voda.

9. Mrijestilište Ribarskog društva u Mariboru isto tako kao i ono u Celju uzgaja pastrve za društvene vode

RIBARSKE ORGANIZACIJE U NR SLOVENIJI

Prije rata je u Sloveniji postojalo nekoliko ribarskih društava (Ljubljana, Maribor, Celje itd.), koja su imala u zakupu ribolov na vodama svoga bližeg područja. Sve ostale vode bile su u zakupu pojedinaca.

U velikoj većini voda u Sloveniji žive pretežno pastrve i ostali salmonidi pa je bilo postavljeno načelo, da te vode ne mogu podnesti, bez štete, jači ribolov mrežama. Zbog toga su ribarska društva dozvoljavala samo ribolov udicom.

Nakon oslobođenja g. 1945. pristupilo se je osnivanju novih ribarskih organizacija. Osnovane su ribarske zadruge u Ljubljani, Kranju, Celju, Novom Mestu, Trbovlju, Mariboru, Ptuju, Krškoj i Črnomlju. Sve vode podijeljene su na skupine tako, da svaka skupina dolazi u djelo od jedne od ovih zadruga. U jednom od slijedećih brojeva ovoga lista biti će opisan rad novih ribarskih zadruga u NR Sloveniji.

PRENOS IKRE KALIFORNIJSKE I DOMAĆE PASTRVE IZ SLOVENIJE U SAMOBOR

Zagrebačko ribarsko društvo nabavilo je početkom g. 1946. za svoje ribogojilište u Samoboru kod Zagreba, oko 42.000 kom. ikre kalifornijske i domaće pastrve i to iz Drž. ribogojstva Dragomelj kod Ljubljane. Pokušaj, da se nalove domaće matice pastrve iz Mrežnice i Vitunjčice kod Ogulina nije koncem g. 1945. uspio. Iz ikre su se izlegle pastrvice, koje se sada nalaze u ribnjacima na ribogojilištu kod Samobora. (T.)

PASTRVSKA RIBOGOJILIŠTA U NR HRVATSKOJ

Na području NRH postojalo je prije drugog svjetskog rata nekoliko pastrvskih ribogojilišta, odnosno mrijestilišta:

1) **Državno ribogojilište Turković Selo i Vitunj kod Ogulina** uzgajalo je domaću i kalifornijsku pastrvu za poribljavanje i za potrošnju. Za vrijeme rata je spaljeno i razoreno.

Nedaleko od Turković Sela na potoku Vitunjčici bilo je započeto drugo ribogojilište, kao nadopuna onoga u Turković Selu. Sa 15 ribnjaka, koji su bili dovršeni i sa stanbenom zgradom, trebalo je ovo ribogojilište da uzgaja potrošnu ribu izleženu u Turković Selu. U ratu su zgrada i ribnjaci teško oštećeni.

U planu obnove je predviđeno, da se u Vitunju izgradi samostalno ribogojilište, a ono u Turković Selu da se više ne obnavlja.

2) **Ribogojilište Ličkog ribarskog društva u Brušanima kod Gospića** je teško oštećeno tokom rata. U planu obnove predviđeno je, da se ovo ribogojilište popravi i stavi u pogon.

3) **Ribogojilište Zagrebačkog ribarskog društva kod Samobora** je jedino pastrvsko ribogojilište, koje nije razoreno za vrijeme rata. U god. 1945. nije imalo vlastitih pastrva-matica za mrijest, nego je nabavilo gotovu ikru (embrioniranu) iz Dragomlja kod Ljubljane i to od domaće i od kalifornijske pastrve.

4) **Ribogojilište na potoku Medveščaku kod Šestina** bilo je privatno vlasništvo, ali pred rat na nekoliko godina prestalo je raditi i bilo je zapušteno. Nekada ga je imalo u zakupu Zagrebačko ribarsko društvo, koje i sada nastoji, da ga opet preuzme i obnovi.

5) **Ribogojilište Jankovac na Papuku u Slavoniji** bilo je u privatnim rukama te je uzgajalo pastrve i ponešto šarana u posve ograničenoj mjeri, bez vlastitog mrijestilišta. U ratu je razoreno.

6) **Ribogojilište u Solinu kod Splita na rijeci Jadro**, uzgajalo je samo kalifornijsku pastrvu za potrošnju, bez vlastitog mrijestilišta. Ikru je nabavljalo iz Austrije i djelomično iz Slovenije. Za vrijeme rata je razoreno.

7) **Ribogojilište Gacka u Ličkom Lešću** bilo je u osnivanju, a radilo je privremeno sa plivajućim ležnicama. Tokom rata je sav inventar i uređaj uništen. Po planu obnove biti će u g. 1946. djelomično obnovljeno.

8) **Ribogojilište Kupica kod Broda na Kupi** bilo je također u osnivanju i radilo je sa plivajućim ležnicama, a za vrijeme rata je potpuno propalo.

9) **Ribogojilište Plitvička jezera** bilo je u planu, a tokom dviju godina su tamo postavljene plivajuće ležnice sa ikrom ozimica (*Coregonus*). To je propalo još prije rata, ali ima podataka, da je prenos ozimica ipak uspio.

Od nabrojanih 9 objekata ove godine radi samo ribogojilište Zagrebačkog ribarskog društva kod Samobora, a obnavljaju se ribogojilišta u Vitunju, Brušanima i Ličkom Lešću, a također i ono kod Šestina. Na taj način bilo bi u g. 1946. odnosno 1947. u pogonu pet što većih, što manjih ribogojilišta. *

MASOVNO NASADIVANJE RIBNJAKA U G. 1946.

Ribnjaci u Končanici i Grudnjaku, imali su ove godine znatne suviške nasadne ribe, dok ostala ribnjačarstva, u djelokrugu Ribnjačarske centrale Hrvatske, nisu imala dovoljno nasadnog materijala. Zbog toga je početkom godine sastavljen plan prevoza nasadne ribe iz Končanice i Grudnjaka na ribnjačarstva u Našicama, Poljani, Zdenčini, Pisarovini i Sl. Brodu, koja su nakon rata obnovljena.

Usprkos ogromnih poteškoća i pomanjkanja specijalnih vagona, koji su samo djelomično bili obnovljeni, uspjelo je izvršiti prevoz razmjerno ogromnih količina nasadne ribe. Po predviđenom planu prevezeno je 600.000 kom. jednogodišnjeg šarana, 100.000 kom. dvogodišnjeg šarana, 1000 km. šarana matica, 100 kom. somova matica, 2.500 kom. dvogodišnjih somova, 30 kom. smuđeva matica i 150 kom. jednogodišnjeg smuđa. Ukupno je prevezeno žive nasadne ribe u težini od 48.000 kg. Za prevoz je upotrebljeno 14 specijalnih vagona za živu ribu i 8 kamiona sa uređajem za kisik. Gubitak na uginuloj ribi za vrijeme prevoza iznosio je samo 0.6% od ukupne težine, što je veoma povoljno.

PORIBLJAVANJE ŠARANSKIM MLAĐEM

U god. 1946. nije bilo u ribnjacima u NR Hrvatskoj onoliko šaranskog mlada, koliko bi trebalo za poribljavanje svih voda. Zbog toga je poribljavanje izvršeno samo djelomično. U području Okruga Osijek pušteno je u vode Ribarske zadruge Bijelo Brdo i Erdut 1.950 kg jednogodišnjeg šarana, a u području Okruga Sl. Brod 1.432 kg jednogodišnjeg šarana te napokon u najbližem području Zagreba pušteno je 847 kg dvogodišnjeg šarana. Ukupno je u g. 1946. prema tome pušteno u javne otvorene vode 4.229 kg što jednogodišnjeg što dvogodišnjeg šarana. (T.)

RUDOLF PEHAREC ČLAN RIBARSKE ZADRUGE TIŠINA ERDETSKA kod Siska, pregledavajući jedno jutro ovog ljeta svoj alat u Savi, naišao je na ogromnog soma, koji mu se je uhvatio na udicu. Kada ga je htjeo izvući, som je ribara prevrnuo u vodu i sa udicom pobjegao. Tamošnji ribari vjeruju, da je som imao blizu 200

RIBARSKA KONFERENCIJA U OSIJEKU

Dne 15. IX. o. g. u Osijeku je održana ribarska konferencija za okrug Osijek. Prisustvovali su predstavnici 7 ribarskih zadruga, 3 ribarska društva, Zadrugnog centra za okrug Osijek te Okružnog i Kotarskog N. O-a Osijek.

Pretesana su najvažnija pitanja ribarskog zadrugarstva i to: upotreba alata i prodaja ribe na zadrugnoj bazi.

Protiv upotrebe alata na zadrugnoj bazi izjasnili su se mnogi predstavnici ribarskih zadruga. Nesavjesni pojedinci ne bi poklonili potrebnu pažnju tom zajedničkom (zadrugnom) alatu, te bi tako izvrgli alat brzom uništavanju i propadanju.

Međutim je jedan od predstavnika smatrao, da bi to ipak bilo moguće tako, da bi se alatom zadužila jedna grupa ribara, koja bi za alat bila odgovorna moralno i materijalno.

Po pitanju prodaje ribe svi su se predstavnici suglasili, da je najbolje, da se riba prodaje isključivo na zadrugnoj bazi, što već nekoje zadruge i čine.

Ujedno je naglašeno, da se tim načinom može postići i točna evidencija ulova, koja može poslužiti kao dokaz aktivnosti i poslovanja — pogotovo u slučajevima, gdje se pogrešno smatra da zadruga ima ogromne dobitke.

Među ostalim napomenuto je, da su cijene ribarskog materijala previsoke, uspoređujući ih sa cijenama ribe; te je iznešena želja, da ribarske zadruge radi obnove budu oprostene od poreza.

TRAJNA IMPREGNACIJA RIBARSKOG ALATA

Višegodišnjim iskustvom su ribari iz Karlovca došli do uvjerenja, da je mreže, konope i špagu za strukove najbolje impregnirati sa borovom korom.

Oni svoj novi alat prije upotrebe impregniraju na taj način pa im je alat osiguran od kvarenja.

Evo kako oni vrše impregnaciju:

U kotao sa 50 l vode stavi se 5—6 kg sitno istučene suhe borove i 2 kg hrastove kore, a na to doda 1 kg loja. Sve se zakuha i pusti da kipi 1 sat, a onda se skine sa vatre. U jednu kacu složi se alat i zalije sa još vrućim, ali ne kipućim, odvarkom. Kacu se dobro pokrije i ostavi. Alat se namače 24 sata, zatim se izvadi i razastre da se osuši.

Borova i hrastova kora treba da je sušena pod krovom, da nije izložena kiši, rosi i suncu.

Rđava strana ovog načina impregnacije je što alat dobije svijetlo smeđu boju. No kada se uzme u obzir da je alat jednom ovakvom impregnacijom stekao trajnu otpornost i, da ne zadaje posla svakih nekoliko dana, kao što je to slučaj kod modre galice, onda je ovakav način vrijedan preporuke.

Za detaljne upute može se obratiti na adresu: Ribarska zadruga s o. j. za okrug Karlovac, u Karlovcu, Gupčeva ul. 17.

INDUSTRIJSKO ISKORIŠTAVANJE SLATKOVODNIH ŠKOLJKI

Ljuštura od naših slatkovodnih školjki mogu se upotrijebiti za izradu t. zv. sedefnih dugmeta. Čim je ljuštura deblja i masivnija tim je prikladnija za preradu. Kod tankih školjki otpada do 80% težine za vrijeme prerade, dok kod debljih stijenki ljuštura ovaj otpadak iznosi manje. Kod prekomorskih školjki, koje su prije rata k nama uvažane za preradu, otpadak je bio prosječno malen i iznosio je oko 20%.

Iskorištavanje domaćih slatkovodnih školjki započelo je kod nas još prije drugog svjetskog rata, jer je uvoz stranih sirovina bio otežan i skup. Domaće školjke su se skupljale i jedna zagrebačka tvornica je otkupljivala taj materijal te ga u manjim količinama iskorištavala. Sada, nakon rata, postoji pojačana potreba da se iskoriste domaće sirovine t. j. slatkovodne školjke pa stoga je Minpoljšuma NR Hrvatske odobrilo jednom po dužecu u Zagrebu da može vršiti otkup, odnosno organizirati skupljanje školjki u vodama NR Hrvatske.

Pošto u Jugoslaviji ima dosta slatkovodnih školjki a u nekim vodama su osobito dobre t. j. stijenke ljuštura su dosta masivne, bilo bi korisno da se ribari i drugi zainteresirani pozabave ovim problemom i izvide u kojim vodama imade dobrih ili boljih školjki te da organizuju njihovo iskorištavanje. Naša redakcija će rado dati u tom pogledu potrebne upute, a ribari odnosno ribarske zadruge, koje mogu skupljati školjke, neka se obrate na tt. »Bisernica«, tvornica sedefnih dugmeta, Zagreb, Vlačka ul. 81 a.

DOBAR PRIMJER PRAVILNOG POSTUPKA U ZAŠTITI RIBA NA MRJESTILJŠTU

Okružni Narodni odbor u Osijeku, Poljoprivredni odjel, uputio je kotarskim i gradskim Narodnim odborima, poziv i nalog, da svim sredstvima spriječe lovljenje šarana za vrijeme mrijesta. U pozivu je istaknuto:

»Pošto je kod nas u narodu u običaju divljačko uništavanje šarana za vrijeme mrijesta, hvatanje na plicaku kuda šaran izlazi da odloži ikru, rogačem, čerencom i »košarom«, to se pozivaju Narodni odbori da najstrože zabrane spomenuto takmičenje u uništavanju ribe t. j. u spriječavanju prirodnog njezinog razmnožavanja. Treba strogo kažnjavati ne samo onog, koji lovi ribu, nego i onog koji od njega kupuje. Ako krivolovac nema kome prodati, neće ni loviti, jer ne bavi se on tim poslom iz športa, već zbog materijalne koristi.«

»Na ovom poslu treba zaposliti sva sredstva i ljude: miliciju, čuvare, ribare, poljare itd.«

Okružni narodni odbor u Osijeku pravilno je ocijenio štetnost uništavanja ribe na mrijestilištu. Od svijesti svih ribara, organa vlasti, kao i od svijesti i discipline građana i seljaka, zavisi uspjeh ovakvih neophodnih zaštitnih mjera.

Među svim današnjim mjerama za unapređenje ribarstva i povišenje brojnog stanja riba u našim vodama, najveći učinak može imati uspješno čuvanje ribe na mrijestilištu, te omogućavanje ribi da se nesmetano izmrijestiti. Tako se prirodnim načinom i putem, bez troška i posla za ribare i narodnu vlast, izvrši poribljavanje naših voda sa milijardama mlađa.

Međutim valja kod toga istaći činjenicu, da je uvijek bilo na papiru dosta raznih pa i dobrih propisa i zabrana. U današnje doba, kada široke narodne mase mogu sudjelovati u Narodnoj vlasti, kada u prvom redu sami ribari mogu zaštititi putem Narodne vlasti svoje interese, ne bi ribari trebali mirno gledati, da im nepozvani, slučajni i lakomi tobožnji »ribari« u vrijeme lovostaje i mrijesta, uništavaju ribu i time oduzimaju mogućnost dobrog ribolova. Svaki, koji uništava ribu, uništava narodno dobro, ali ujedno olima ribarima njihov komad hljeba.

Zbog toga se sama po sebi nameće ribarima potreba da uredi to pitanje samozastitnim mjerama i punom saradnjom sa Narodnim vlastima. Kod toga ne valja da se ribari i organi vlasti ograniče samo na hvatanje krivaca, nego treba organizovati i masovno tumačenje narodu da

lovljenjem ribe za vrijeme mrijesta škodi sebi, svojoj djeci i svojim najbližima, kao i cijelom narodu. Poučna i prosvjetna sredstva mogu imati veoma snažan učinak u zaštiti riba i unapređenju ribarstva.

OVOGODIŠNJA SUŠA I MOČENJE LANA I KONOPLJE

Iz mnogih krajeva javljeno je, da ove godine ima osobito mnogo teških šteta po ribarstvo od močenja lana i konoplje. Po raznim vodama uginulo je mnoštvo ribe od otrovne vode, koja se na močilima stvara.

Uslijed neobično malog vodostaja i usporenog toka djelovanje otrovane vode bilo je još jače, nego obično. Stoga je ove godine iskrsnuo problem močenja lana i konoplje u naročito velikom opsegu.

Samim zabranjivanjem i okružnicama ne može se riješiti ovaj problem, jer narod mora negdje močiti lan i konoplju. Zbog toga je na Narodne vlasti, naročito mjesne narodne odbore i zatim na poljoprivredne stručnjake, a u prvom redu kotarske agronome, postavljen zadatak, da stvaraju i omogućuju narodu takve mogućnosti za močenje, gdje neće uslijed močenja propadati riba u rijekama i potocima, koja treba da služi kao izvor za dobivanje prehrambenih sredstava.

Treba djelovati na narod da izgrađuje skupna močila odvojena od ribolovnih voda. U tom radu valja isticati kao primjer činjenicu, da u Bačkoj i Banatu, koja nemaju razgranate mreže tekućih voda, narod namače lan i konoplju u posebnim iskopanim jamama u kojima se u stvari postizava mnogo bolji uspjeh u močenju nego u otvorenim vodama, to jest u tekućoj vodi. Isto tako mnogi naši gorski i vodom siromašni krajevi ostavljaju lan i konoplju na rosu pa se često čuje, da ovakvo močenje daje bolji materijal.

Jasno je, da ovaj problem nije moguće riješiti jednim zamahom na cijelom području i zbog toga treba, gdje je to najpotrebnije a za ribarstvo najštetnije, riješavati mjesne slučajeve kako se najbolje može pa makar i privremeno.

U tom valja isticati, da je cjelokupno brojno stanje žive ribe po našim otvorenim vodama, u stvari osnovna riblja zaliha, koja predstavlja narodni imetak, iz kojega crpe narod izravnu korist za prehranu, kao i neizravnu putem proizvodnje u svim granama ribarstva i ribarske industrije.

RIBARSKA DRUŠTVA U BUGARSKOJ

U Bugarskoj imade u poređenju sa našom državom neobično veliki broj ljudi koji se bave udičarstvom. To nam najbolje pokazuje broj ribarskih društava koji iznosi 163 sa ukupno 27.432 članova.

S obzirom na reone, odnosno vrste voda na kojima je razvijeno udičarstvo najviše otpada na unutrašnje salmonidske vode, što iznosi 84,24 posto članstva, na Dunav 14,82 posto, a Crno more sa jezerima 0,93 posto.

Prema profesiji članovi društva zastupljeni su u slijedećim procentima:

zemljoradnici	55,47%
radnici i zanatlije	16,97%
trgovci	4,91%
činovnici	13,30%
slobodne profesije	1,14%
razne druge profesije	9,21%

Sva društva ujedinijuje Savez ribarskih društava u Sofiji, koji izdaje i list »Ribarski pregled«.

Zadaci toga Saveza su da čim više podigne interes za udičarstvo, da rasprostranjuje među članstvom i stanovništvom poznavanje ribarstva i kultivira ljubav prema Domovini i saznanje za razumnim iskorištavanjem prirodnog blaga, da se brine za poribljavanje prirodnih voda i dr. Prije svega njemu je zadatak da potpomaže sve mjere kojima je cilj podizanje produktivnosti voda i njihovo racionalno iskorištavanje.

Vrijedno je spomenuti, da članovi društva plaćaju ribolovne dozvole pet puta jeftinije od nečlanova. Na taj način vlast ide na ruke udruživanju ribolovaca.

STRUČNA RIBARSKA LITERATURA

Poljoprivredni nakladni zavod, Zagreb, Štrossmajerov trg 12, imade u svojoj knjižari na Zrinjskom trgu, kao i u skladištu za otpremu u pokrajinu, nekoliko stručnih ribarskih knjiga. Interesenti neka se obrate na taj zavod ili neka se posluže oglasima, koje zavod objavljuje. Naša redakcija će rado svakome dati potrebne upute o nabavi i izboru ribarske stručne literature.

KNJIGA O PODUSTU (ŠKOBALJU)

God. 1945. štampana je u Zagrebu knjiga o podustu (škobalju), Chondrostoma nasus L. Ova naša riba opisana je s naročitim obzirom na mladicu-glavaticu, s kojom živi u istim vodama i koja se ponajviše hrani podustom. Opisane su i druge ribe toga područja. Na temelju vlastitih opažanja sakupljenih tokom dužeg niza godina po raznim vodama Jugoslavije, a naročito Bosne i Hercegovine, kao i na temelju uspoređivanja s podacima iz domaće i strane literature, dao je pisac Zdravko Taler, opširan prikaz o ovoj ribi i njenom rasprostranjenju na europskom i drugim kontinentima, a osobito u Jugoslaviji.

U 26 poglavlja iznešen je opsežan materijal o toj ribi, o njenom načinu života, ribolovu i mogućnostima iskorišćivanja za ljudsku hranu. Istaknuta je ogromna količina ribljeg mesa, koja se nalazi u milijunskim količinama te ribe u Jugoslaviji te u vezi s time opisana je njena gospodarska važnost i uloga.

U knjizi je objavljeno i 17 slika, na kojima je prikazan podust i njegova karakteristična obilježja, zatim mladica-glavatica, mrena, kljen i lipljan, kao glavne ribe njegovog područja te napokon prizori iz ribolova i razni predjeli sa rijeka u kojima živi podust i ostale opisane ribe. Oprema knjige je veoma dobra, a slike su otisnute na posebnom papiru za umjetnu štampu. Cijena knjizi je (Din 45.—) umjerena, obzirom na opseg i opremu te znatan broj slika.

Izašao je iz štampe

GOSPODARSKI KALENDAR 1947

koji uz ostale poljoprivredne rubrike ima i rubriku »Ribarstvo«.

Cijena Din. 30.—

Kalendar se dobiva kod POLJOPRIVREDNOG NAKLADNOG ZAVODA, Zagreb, Štrossmajerov trg 12 i u knjižari Poljoprivrednog nakladnog zavoda, Zagreb, Zrinjski trg 16, te u svim ostalim knjižarama.

Kod POLJOPRIVREDNOG NAKLADNOG ZAVODA, Zagreb, Štrossmajerov trg 12, mogu se dobiti odnosno naručiti sve knjige, listovi i časopisi na ruskom jeziku sa područja poljoprivrede, šumarstva i veterinarstva.

Popise najnovijih izdanja u SSSR-u šaljemo na zahtjev besplatno.

Izdavač: Poljoprivredni nakladni zavod. — Uređuje redakcioni odbor. — Glavni i odgovorni urednik: Zdravko Taler, Zagreb, Štrossmajerov trg br. 12. — Telefoni: uredništvo 87-80; administracija 90-37. — »Ribarstvo Jugoslavije« izlazi dvomjesečno. — Pretplata Din 20.— do konca 1946. godine (za tri broja). — Čekovni račun broj 49.997. — Tisak: Hrvatski tiskarski zavod d. d., Zagreb, Frankopanska ul. 12.